

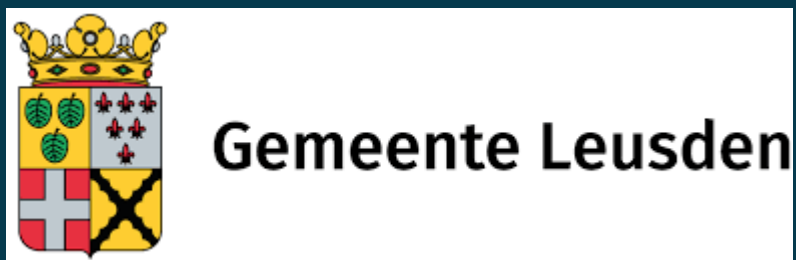

Concept

BOARDLETTER 2023

Gemeente Leusden

4 DECEMBER 2023

Per saldo persoonlijk

Vertrouwelijk

Aan de gemeenteraad
Gemeente Leusden
Postbus 150
3830 AD LEUSDEN

Datum

4 december

Ons kenmerk

ML23

Behandeld door

M. (Marijn) Klappe Msc
RA

Kenmerk: 1018782-BL-2023

Amersfoort, 4 december 2023

Geachte raad,

U heeft Eshuis Registeraccountants opdracht gegeven om de jaarrekening 2023 van gemeente Leusden te controleren. Voor een nadere omschrijving van onze opdracht verwijzen wij u naar onze opdrachtbevestiging.

Als onderdeel van onze controle onderzoeken wij onder andere de administratieve organisatie en de interne beheersing bij uw gemeente. Naar aanleiding daarvan brengen wij deze boardletter uit. Hierin richten wij ons met name op mogelijke verbeterpunten in de processen die wij hebben onderzocht om een bijdrage te leveren aan de interne beheersing en het zelf controlerend vermogen van de gemeente.

Wij beginnen deze boardletter met onze belangrijkste boodschappen voor u in de boardlettersamenvatting. Volgens geven wij mee welke risico's wij binnen de gemeente Leusden als belangrijkste risico's onderkennen. Daarna geven wij een oordeel over de kwaliteit van de relevante processen en adviseren wij u over verbetermogelijkheden dan wel te treffen aanvullende werkzaamheden richting jaarrekeningcontrole. In de laatste paragraaf delen wij een aantal relevante actualiteiten voor u gemeente en blikken we vooruit.

Wij danken uw organisatie voor de prettige samenwerking en zijn vanzelfsprekend graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Met vriendelijke groet,

Eshuis Registeraccountants B.V.

A (Antine) van de Groep MSc RA

Inleiding	
Inhoudsopgave	
Management - samenvatting	
Belangrijke risico's	
Procesbeheersing	
Actualiteiten	
Bijlagen	

Inhoudsopgave

▪ De boardlettersamenvatting	4
▪ De belangrijke risico's in onze controle	12
▪ Totaaloverzicht procesbeheersing & samenvatting bevindingen	15
▪ Actualiteiten & vooruitblik	26
▪ Bijlagen	34
▪ Bijlage 1: Onafhankelijkheid	
▪ Bijlage 2: Disclaimer en beperking in het gebruik	

Boardletter samenvatting

Per saldo persoonlijk

Boardlettersamenvatting

Inleiding

Voor u ligt de boardletter 2023, waarin wij verslag uit brengen over de interim-controle welke in september 2023 is uitgevoerd. Wij kijken positief terug op de prettige samenwerking met de ambtelijke organisatie. De interim-controle is primair gericht op het beoordelen van de kwaliteit van relevante bedrijfsprocessen, systemen en beheersmaatregelen ten aanzien van de jaarrekening.

Het is een bijzonder jaar voor de gemeente Leusden als ook voor ons. Het oordeel over de rechtmatigheid verschuift namelijk van ons naar het College. De gemeente gaat het rechtmatig handelen binnen de organisatie verantwoorden via een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Dit betekent nogal wat in de aanloop naar en de verantwoording van de jaarrekening. Tijdens de interim hebben we hier passende aandacht voor gehad door met diverse ambtelijke functionarissen over dit onderwerp te sparren en ook te kijken naar de kwaliteit van de Verbijzonderde Interne Controle ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording. In deze boardletter doen wij u verslag over de kwaliteit van het proces ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording en geven wij ook aanwijzingen aan de organisatie om de benodigde dan wel noodzakelijke stappen richting de rechtmatigheidsverantwoording te kunnen zetten. Het is weliswaar het product van het college, maar wij als uw huisaccountant dienen een getrouwheidsoordeel over de rechtmatigheidsverantwoording af te geven. Daartoe is samenwerking tussen de accountant en de organisatie vereist.

Verder hebben wij een goed beeld gekregen van uw gemeentelijke administratieve organisatie en interne beheersing. Deze zijn in de basis op orde om een getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening af te kunnen geven. De gemeente wordt gekenmerkt door een veelvoud van extern uitbestede processen (sociaal domein, waaronder de Participatiewet, Jeugdwet en WMO en leefgeld Oekraïners). Tevens rapporteren wij in deze rapportage over de bevindingen naar aanleiding van onze IT audit, als onderdeel van de jaarrekeningcontrole.

Boardlettersamenvatting

Kernbevinding

Uw organisatie dient nog stappen te zetten richting de rechtmatigheidsverantwoording

Om een rechtmatigheidsverantwoording per jaareinde te kunnen opstellen zijn een aantal stappen noodzakelijk. Wij hebben deze stappen met uw organisatie doorgesproken. Hieronder geven wij een korte samenvatting van de belangrijkste nog te nemen stappen om tot een rechtmatigheidsverantwoording te komen.

Beleid

Uw gemeente heeft een controle verordening gemaakt welke ingaat op de verantwoordelijkheden van de ambtelijke organisatie t.a.v. de rechtmatigheidsverantwoording. Daarnaast is er een notitie rechtmatigheid opgesteld voor geheel BNLP. De controle verordening op basis van de Gemeentewet artikel 212 lid 1 dient aangepast te worden om de verantwoordelijkheden t.a.v. het toetsen van het rechtmatig handelen binnen uw gemeente aan te passen. Naast de controle verordening dienen ook andere beleidsproducten aangepast te worden:

- het normenkader
- de controleverordening
- het controleprotocol

Uw organisatie is bezig bovenstaande stukken aan te passen en worden naar verwachting in de raad van 14 december behandeld.

Gedegen Risicoanalyse t.a.v. het voorwaardencriterium

Wij hebben uw VIC (Verbijzonderde Interne Controle) functionaris gevraagd een gedegen risicoanalyse uit te voeren op het normenkader binnen uw gemeente. Ofwel analyseren welke normen binnen uw normenkader voorwaarden bevatten welke risico's t.a.v. financiële rechtmatigheid bevatten. Uw VIC mag dit doen op basis van de rapporteringstolerantie welke de raad heeft vastgesteld. Uw gemeente heeft deze vastgesteld op 3%. Uw VIC dient deze risicoanalyse op het moment van onze interimcontrole nog uit te voeren. Wij vragen uw deze voortijdig met ons te delen (medio december) om de risico's en geplande werkzaamheden af te stemmen op ons controleplan t.a.v. de getrouwheid (alsook de rechtmatigheidsverantwoording) van de jaarrekening.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Management - samenvatting
- Belangrijke risico's
- Procesbeheersing
- Actualiteiten
- Bijlagen

Boardlettersamenvatting

Rechtmatigheid uitbestede diensten

Er zullen ook rechtmatigheidsvoorwaarden extern belegd zijn via uitbestede taken, zoals WMO en Jeugdwet bij de gemeente Amersfoort. Uw gemeente dient afspraken te maken met uitvoerders van de uitbestede diensten om voldoende zekerheid te krijgen over het rechtmatig handelen bij de uitbestede diensten.

De accountants van de uitvoerders van uitbestede diensten zullen ten opzichte van vorig jaar niet zomaar een verklaring over rechtmatigheid verstrekken wanneer ook bij de betreffende organisatie de financiële verordening is aangepast t.a.v. de rechtmatigheidsverantwoording Gemeentewet artikel 212 lid 1. In dat geval zal er enkel een verklaring over de getrouwheid van de uitbestede diensten volgen. Daarin heeft u afspraken te maken met uw uitvoerders van uitbestede diensten. Het gaat er met name om wie verantwoordelijk is voor de rechtmatige verantwoording. De huidige interne afspraken en verordeningen voorzien nog in de 'oude' situatie, maar formeel is nog niet geregeld hoe de verantwoordelijkheden in de 'nieuwe' situatie liggen. Wij adviseren u om deze afspraken schriftelijk vast te leggen en om deze in de relevante verordeningen te verwerken.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Management - samenvatting
- Belangrijke risico's
- Procesbeheersing
- Actualiteiten
- Bijlagen

Boardlettersamenvatting

Uitwerken M&O criterium

Ten aanzien van Misbruik en Oneigenlijk gebruik hebben wij uw organisatie gevraagd om alle beheersing rondom dit onderwerp in beeld te brengen en over 2023 zichtbaar vast te leggen in hoeverre deze beheersing ook heeft gewerkt in de organisatie. Dit kan bijvoorbeeld gaan om gedrags- en klokkenluidersregelingen. Maar ook om klachtenregistraties en vertrouwenspersonen. Het hele palet aan getroffen beheersmaatregelen vormt samen de interne beheersing welke de gemeente heeft getroffen om misbruik en oneigenlijk gebruik binnen de organisatie tegen te gaan. De rechtmatigheidsverantwoording vraagt van de gemeente om deze interne beheersing nu zichtbaar te toetsen en hierover te rapporteren.

Vorbereidingen treffen t.a.v. de begrotingsrechtmatigheid

Waar wij vorig jaar nog rapporteerden over de begrotingsrechtmatigheid zal de gemeente dit nu zelf moeten doen via de rechtmatigheidsverantwoording e/of de paragraaf bedrijfsvoering. Uw gemeente dient lastenoverschrijdingen op programmaniveau en kredieten te monitoren en bij overschrijdingen deze als onrechtmatigheden op te nemen in de rechtmatigheidsverantwoording. Wanneer de overschrijdingen conform beleid zijn is er verder geen actie noodzakelijk. Indien overschrijdingen niet conform beleid zijn dient de gemeente deze toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw gemeente voldoende aandacht heeft binnen de P&C-cyclus voor dit onderwerp, enkel de actieve rapportering en afweging t.a.v. de individuele overschrijdingen is nieuw. Graag uw aandacht hiervoor.

Verder kan binnen de grondexploitatie ook sprake zijn van kredietoverschrijdingen. Deze zijn veelal pas zichtbaar in het voorjaar jaar T+1 bij de herzieningen. Als organisatie bent u te laat als de overschrijdingen dan behandeld worden en gaan dan standaard mee als onrechtmatig. Wij bevelen aan om de kredietoverschrijdingen op grondexploitaties tijdiger in het jaar aan bod te laten komen en niet pas bij de jaarrekeningcontrole.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Management - samenvatting
- Belangrijke risico's
- Procesbeheersing
- Actualiteiten
- Bijlagen

Boardlettersamenvatting

Betrokkenheid van uw college

De rechtmatigheidsverantwoording zal bij de gemeente Leusden met name vormgegeven worden door de Verbijzonderde Interne Controle. Wij missen nu nog wie binnen de gemeente Leusden verantwoordelijk c.q. eigenaar is van de VIC en hier ook op de inhoudelijke kwaliteit stuurt. Wij denken hierbij aan: opdrachtgeverschap aan de voorkant en inhoudelijke review op het werk aan de achterkant. Daarnaast ligt het ook bij het college van de gemeente Leusden om te begrijpen hoe bevindingen uit het werk geëvalueerd worden. Waarom zijn bepaalde bevindingen zo, waarom is het 'fout' of 'goed'? Moet er meer gecontroleerd worden of juist niet? Die foutenevaluatie moet de gemeente Leusden voldoende zelf begrijpen om tot een oordeel te komen, maar ook om in de doorloop naar volgende jaren te begrijpen welke keuzes gemaakt worden. Wij adviseren u om een eigenaar binnen de gemeente Leusden te benoemen en daarnaast tijdig het college als ultieme eigenaar te betrekken. De interne eigenaar is degene die het werk inhoudelijk keurt en evalueert en ook degene die het college de benodigde uitleg geeft over waar zij uiteindelijk over gaan verklaren.

Door het aanwijzen van een interne eigenaar versterkt u ook uw terugkoppeling aan de eerste lijn. De eerste lijn heeft een grotere rol te spelen in het nieuwe rechtmatigheidsoordeel. Die boodschap zal meer beklijven als die vanuit een vaste medewerker komt.

Wij adviseren u om de interne afspraken over eigenaarschap vast te leggen in een procesbeschrijving en/of de controleverordening.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Management - samenvatting
- Belangrijke risico's
- Procesbeheersing
- Actualiteiten
- Bijlagen

Boardlettersamenvatting

Overige bevindingen en aandachtsgebieden

Onderwerp	Beschrijving
Doorpakken op openstaande verbeterpunten in de bedrijfsvoering	<p>Vanuit besprekingen en informatiedocumenten is onze observatie dat uw gemeente zich bewust is van de urgentie om de beheersing van de relevante processen te versterken.</p> <p>Afgelopen jaar heeft uw gemeente met name als gevolg van capaciteitsproblemen de in de boardletter 2022 besproken aanbevelingen niet of in beperkte mate opgevolgd. De bevinding inzake leefgeld ontheemden Oekraïne is ondervangen door het uitbesteden aan de gemeente Amersfoort. Daarnaast is eind 2022 de detacheringsovereenkomst BNLP geformaliseerd.</p> <p>In het kader van een effectieve bedrijfsvoering adviseren wij daarnaast de interne beheersing binnen de 1e lijn (controlemaatregelen die belegd zijn in de lijnorganisatie) verder te verbeteren en daarmee de weg naar een zogenoemde systeemgerichte aanpak vrij te maken. Dit is met name van belang voor de toekomstbestendigheid van de interne beheersing van de gemeente Leusden gelet op de rechtmatigheidsverantwoording en verdere optimalisatie van de controle-aanpak van ons als externe accountant.</p>

Inleiding	
Inhoudsopgave	
Management - samenvatting	
Belangrijke risico's	
Procesbeheersing	
Actualiteiten	
Bijlagen	

Boardlettersamenvatting

Overige bevindingen en aandachtsgebieden

Onderwerp	Beschrijving
Actualiteiten & vooruitblik	Naast de actualiteiten genoemd in ons dienstverleningsplan over boekjaar 2023 hebben wij verderop in de boardletter een aantal actualiteiten opgenomen waar wij aandacht voor vragen.
Vooruitblik richting Jaarrekeningcontrole 2023	We hebben met uw gemeente goede afspraken over de jaarrekeningcontrole gemaakt. Op voorhand identificeren wij een aantal aandachtsgebieden met verhoogde aandacht in onze controle. Dit betreffen met name de controle op management override en de controle op de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Management - samenvatting
- Belangrijke risico's
- Procesbeheersing
- Actualiteiten
- Bijlagen

De belangrijke risico's

Per saldo persoonlijk

De belangrijkste risico's

Wij vinden het van belang dat u weet waar wij bij de gemeente Leusden de belangrijkste risico's in het kader van de jaarrekeningcontrole zien die tot mogelijke afwijkingen dan wel onzekerheden in de jaarrekening van uw gemeente kunnen leiden. Bij onze inschatting van de risico's laten wij ons leiden door bijv. fouten uit het verleden, de bevindingen van de VIC, belangrijke gebeurtenissen en voorschriften van onze beroepsorganisatie. De belangrijkste risico's zijn dus niet dingen die zeker fout gaan, maar de risico's waar zich fouten kunnen voordoen die van invloed kunnen zijn op onze verklaring. U kunt dit zien als de lijst met onderwerpen waar de accountant in ieder geval op gaat letten. Voor het jaar 2023 onderkennen wij de volgende belangrijkste risico's:

Risico	Motivatie	Significant risico	Fraude-risico	Plan steunen op AO/IC
Doorbreken interne beheersing door management (generiek risico)	Het hiernaast genoemde risico ziet niet toe op een specifieke post, maar is op basis van onze controlestandaarden voorgeschreven bij iedere controle en de daaraan gekoppelde standaardwerkzaamheden dienen door ons uitgevoerd te worden, dan wel dienen wij aanvullende werkzaamheden op te zetten en uit te voeren op (onderdelen van) de verantwoording, in casu de jaarrekening van de gemeente. Het risico is niet direct gerelateerd aan- onze eigen observaties en bevindingen binnen de gemeente Leusden. Echter kan het zich wel voordoen, met name bij de memoriaalboekingen. Dit betreffen immers boekingen buiten de reguliere bedrijfsvoering om.	☒	☒	☐

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Management - samenvatting
- Belangrijke risico's**
- Procesbeheersing
- Actualiteiten
- Bijlagen

De belangrijkste risico's

Inleiding	
Inhoudsopgave	
Management - samenvatting	
Belangrijke risico's	
Procesbeheersing	
Actualiteiten	
Bijlagen	

Risico	Motivatie	Significant risico	Fraude-risico	Plan steunen op AO/IC
De rechtmatigheidsverantwoording is niet getrouw	Het opnemen van een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening over boekjaar 2023 is formeel voor het eerste jaar een vereiste. Regelgeving, kaders en praktische handvaten zijn relatief laat verschenen en het komen tot een algehele adequate aanpak in de controle hierop vergt veel van de VIC-functie. Op basis hiervan onderkennen wij dit risico en wijden hier relatief veel aandacht aan.	☒	☐	☒

De aard van deze risico's brengt met zich mee dat wij met name bij de controle van de jaarrekening hier aandacht aan besteden. In ons accountantsverslag dat wij naar aanleiding van de controle van de jaarrekening uitbrengen zullen wij rapporteren hoe deze belangrijkste risico's zijn afgedekt.

Totaaloverzicht procesbeheersing

Per saldo persoonlijk

Totaaloverzicht procesbeheersing

Inleiding

Inhoudsopgave

Management -
samenvatting

Belangrijke risico's

Procesbeheersing

Actualiteiten

Bijlagen

Evaluatie van de interne beheersing

Wij hebben in september 2023 een interim-controle verricht bij de gemeente Leusden. Tijdens deze interim-controle richten wij ons vooral op de opzet en bestaan van de administratieve organisatie. Wij verrichten werkzaamheden ten aanzien van de procedures binnen de organisatie voor zover deze van belang zijn om een oordeel te vormen over de getrouwheid van de jaarrekening van de gemeente Leusden. Wij hebben hieronder een samenvatting opgenomen van de getoetste processen. Voor onderliggende details en bevindingen verwijzen wij naar het hoofdstuk detailbevindingen.

Onze algemene indruk van de gehele administratieve organisatie en interne beheersing binnen en buiten de gemeente Leusden is positief. Wij hebben uiteraard (detail)bevindingen welke nog steeds uw aandacht vragen, maar daarin hebben op dit moment geen significante tekortkomingen geïdentificeerd welke een getrouwheidsoordeel t.a.v. de jaarrekening in de weg staan. Belangrijk is te benoemen dat veel bevindingen vanuit de voorgaande jaren niet zijn opgevolgd als gevolg van de beperkte personele bezetting. Klein voorbehoud betreft de echtmatigheidsverantwoording.

Zoals eerder aangegeven in de boardletter heeft dit onze primaire aandacht dit jaar – ook wel onze kernbevinding genoemd vanuit de boardlettersamenvatting. Dit vraagt om een nieuwe vorm van samenwerking tussen de ambtelijke organisatie (VIC) en de accountant.

We kunnen de impact alsmede de uitkomst van deze nieuwe samenwerking t.a.v. de jaarrekening nog niet schatten. Wel kunnen we de samenwerking zo efficiënt mogelijk inzetten door nu al te rapporteren over de kwaliteit van het proces rondom de rechtmatigheidsverantwoording alsmede de te zetten stappen.

Ook in gemeenten met de omvang van Leusden is het mogelijk om zekerheid te verkrijgen uit de 1^e lijn i.c.m. IT-systemen en daarmee onze controle, de controle van de VIC-functie voor de rechtmatigheidsverantwoording als ook de bedrijfsvoering te ondersteunen. Daarmee kan de capaciteit die u tot uw beschikking heeft, worden ingezet op die aandachtsgebieden die menselijke oordeelsvorming vragen.

Totaaloverzicht procesbeheersing

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Management - samenvatting
- Belangrijke risico's
- Procesbeheersing
- Actualiteiten
- Bijlagen

In onze interimcontrole zijn de volgende significante processen onderkend:

- Inkopen en betalingen
- Factuurverwerking en betalingen
- Uitkeringen Participatiewet en BBZ
- Zorgbestedingen WMO en Jeugd
- Subsidiebaten, belastingopbrengsten en algemene uitkering
- Personeel en salarisadministratie
- Subsidieverstrekingen
- Geautomatiseerde omgeving
- Administratie en verslaglegging

De processen met verbetermogelijkheden betreffen onder andere inkopen en betalingen, lonen en salarissen, administratie en verslaggeving.

Deze houden verband met de geconstateerde tekortkomingen zoals benoemd op de volgende pagina. Wij verwijzen u voor de inrichting van de geautomatiseerde omgeving naar de IT bevindingen in deze boardletter. De overige processen voldoen aan de daaraan vanuit de accountantscontrole te stellen eisen.

Totaaloverzicht procesbeheersing

Beoordeling VIC-functie getrouwheid rechtmatigheidsverantwoording

De gemeenteraad stelt het normenkader aan geldende wet- en regelgeving vast, dat relevant is voor het verantwoordingsproces door de gemeente en de controle door de accountant van de getrouwheid van de jaarrekening als geheel met inbegrip van de rechtmatigheidstoelichting. Het college is verantwoordelijk voor het opstellen van een toetsingskader voor rechtmatigheid, de inrichting van de gemeentelijke processen en interne beheersing (hoofdstuk 3 Kadernota rechtmatigheid) en de verantwoording hierover in de jaarrekening. Het is vervolgens aan de VIC-functie om te komen tot het operationaliseren van de diverse relevante processen in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording.

Deze operationalisering houdt in dat men de relevante wetsartikelen voor de significante processen identificeert en omzet naar een toetsingskader. Dit toetsingskader biedt dan de input voor de VIC-functie voor het uitvoeren van een risico-analyse zodat men komt tot een controle-aanpak per proces waar wij als accountant op dienen te steunen. Het is dus van groot belang dat de VIC-functie met haar controle deze geïdentificeerde risico's voldoende afdekt. De rechtmatigheidsverantwoording heeft als doel om de kwaliteit van de gemeentelijke bedrijfsvoering te verbeteren.

Voor de invulling van de rechtmatigheidsverantwoording binnen gemeenten zijn diverse varianten mogelijk. Hieronder staan drie varianten genoemd.

Dit kan middels een zogenaamde systeemgerichte en/of gegevensgerichte aanpak of een combinatie hiervan. Deze varianten zijn zowel alternatieven als ambitieniveaus. Voor de gemeente Leusden heeft de VIC-functie gekozen voor een relatief conservatieve aanpak door een vrijwel geheel gegevensgerichte aanpak. De VIC-functie heeft daarom in de zomer van 2023 wel de interne beheersing beoordeeld, echter alleen in opzet en bestaan. Men heeft hierbij dus niet de werking getoetst van de interne beheersing van de gemeente, waarbij dus ook niet wordt gesteund op de 1^e lijn. Men valt dus geheel terug op de 3^e line of defence, namelijk de VIC. Voor een eerste jaar is dit pragmatisch en veilig, echter mogelijk niet toekomstig bestendig. Daarnaast geeft dit mogelijk een verkeerd beeld over de gemeente, aangezien voor omvangrijke en volwassenprocessen het wel degelijk mogelijk is een systeemgerichte aanpak toe te passen.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Management - samenvatting
- Belangrijke risico's
- Procesbeheersing
- Actualiteiten
- Bijlagen

Totaaloverzicht procesbeheersing

Samenwerkingsvorm

Wij willen per jaareinde gebruik maken van de werkzaamheden van de VIC door de VIC te zien als relevante beheersmaatregel waar we op kunnen steunen. Dit vereist echter dat de VIC qua opzet, bestaan het werking voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Aangezien deze controle nog zal doorlopen tot circa februari/maart 2024 kunnen wij per heden nog geen uitsluitel geven of wij kunnen steunen op de VIC-functie. Hieronder ziet u de status per oktober 2023 van deze controle. Per jaareinde zullen wij zogenoemde herbeoordelingen van de werkzaamheden van de VIC uitvoeren. Op basis hiervan dienen wij te concluderen de door de gemeente bepaalde werkzaamheden naar behoefte zijn uitgevoerd ten einde te steunen op de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording.

Opzet en bestaan VIC

Ten aanzien van de opzet en bestaan van de VIC als beheersmaatregel dienen wij de volgende aspecten en aandachtspunten te evalueren (bron: consultatiedocument-nba-handreiking-1152-rechtmatigheidsverantwoording-26-juni-2023).:

- Bedreigingen ten aanzien van de objectiviteit van de VIC-functie, zoals vooringenomenheid, belangenverstrengeling en oneigenlijke beïnvloeding van anderen binnen de organisatie.
- De mate van deskundigheid, vaardigheid, professionaliteit en het gebruik van technische hulpmiddelen.
- De systematische, gedisciplineerde aanpak en documentatie van de audittrail.
- Het interne controleproces als geheel (uitvoering, review, hoor en wederhoor, rapportage).
- De door de organisatie getroffen kwaliteitsmaatregelen.
- De aard en reikwijdte van de VIC-functie (de mate van benodigde professionele oordeelsvorming, de geplande werkzaamheden in relatie tot de geïdentificeerde risico's).

Op de volgende pagina geven wij onze evaluatie van bovenstaande aandachtspunten bij de gemeente Leusden.

Totaaloverzicht procesbeheersing

Status opzet en bestaan VIC

Proces	Voldoende	Voor verbetering vatbaar / onduidelijk	Toelichting
Objectiviteit	☒		Voldoende gewaarborgd
Deskundigheid, vaardigheid, professionaliteit en gebruik van technische hulpmiddelen	☒		Voldoende gewaarborgd, let wel op kennisoverdracht en verankering bij externe inhuur.
Systematische en gedisciplineerde aanpak, documentatie en audittrail		☒	Inkijk controleplan (zie volgende pagina) is voldoende. Realisatie controleplan moet nog blijken per jaareinde bij afronding werkzaamheden VIC.
Intern controleproces als geheel (uitvoering, review, hoor en wederhoor en rapportage)		☒	Opdrachtgeverschap nog onvoldoende vormgegeven. Communicatie is nu tussen VIC, MT en concerncontroller. Zou in ons optiek ook College moeten zijn. Zie boardlettersamenvatting.
Door organisatie getroffen kwaliteitsmaatregelen		☒	De rechtmatigheidsverantwoording is nu een VIC-aangelegenheid. Verdient de aanbeveling om dit organisatie breed te beleggen. Zie boardlettersamenvatting
Aard en reikwijdte van de VIC-functie (de mate van benodigde professionele oordeelsvorming, de geplande werkzaamheden in relatie tot de geïdentificeerde risico's).		☒	Moet nog blijken per jaareinde bij afronding werkzaamheden VIC. VIC plan is voldoende solide maar mist een gedegen risicoanalyse. Zie boardlettersamenvatting.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Management - samenvatting
- Belangrijke risico's
- Procesbeheersing
- Actualiteiten
- Bijlagen

Totaaloverzicht procesbeheersing

Inkijk controleplan

De VIC heeft een VIC controleplan 2023 gemaakt waarin de volgende relevante processen zijn meegenomen.

- Financiële administratie / planning & control
- Treasury
- Europese Aanbestedingen
- Inkopen en betalen
- Belastingen
- Personeel en salarisadministratie
- Subsidieverstrekking
- Sociaal domein

De VIC heeft daarop interim en jaarrekeningwerkzaamheden gepland. Interim (opzet en bestaan relevante rechtmatigheidsaspecten) zijn gepland in juli-oktober 2023. Jaarrekeningwerkzaamheden (gegevensgericht werk) is gepland in november 2023-maart 2024. Zoals al eerder aangegeven in de boardlettersamenvatting vragen wij de VIC complementair aan dit controleplan een gedegen risicoanalyse op het normenkader uit te voeren t.a.v. het voorwaardencriterium op basis van de vastgestelde rapporteringstolerantie. Daarin kan de VIC ook tot de conclusie komen dat bepaalde normen geen risico vormen. Wij vragen de VIC deze overwegingen zichtbaar en onderbouwd vast te leggen.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Management - samenvatting
- Belangrijke risico's
- Procesbeheersing
- Actualiteiten
- Bijlagen

Totaaloverzicht procesbeheersing

Hierna volgt een schematisch overzicht van onze detailbevindingen. Bijgaand de legenda om dit overzicht juist te interpreteren:

Legenda:

- Significante bevinding met een hoog risico en potentieel een grote impact op de jaarrekening, compliance en/of operationele prestaties. Een bevinding waar het management direct actie op moet ondernemen.
- Bevinding met een gemiddeld risico en potentieel een gemiddelde impact op de jaarrekening, compliance en/of operationele prestaties. Een bevinding waarvoor stappen dienen te worden genomen door het management gebaseerd op een actieplan, inclusief einddata.
- Bevinding met een laag risico en potentieel een lage impact op de jaarrekening, compliance en/of operationele prestaties. Een bevinding waarvoor actie voor kan worden ondernomen door het management, maar waarvan het risico ook kan worden geaccepteerd.

Nieuwe bevinding

Eerder gerapporteerde bevinding, niet opgelost (boardletter 2022 en 2021)

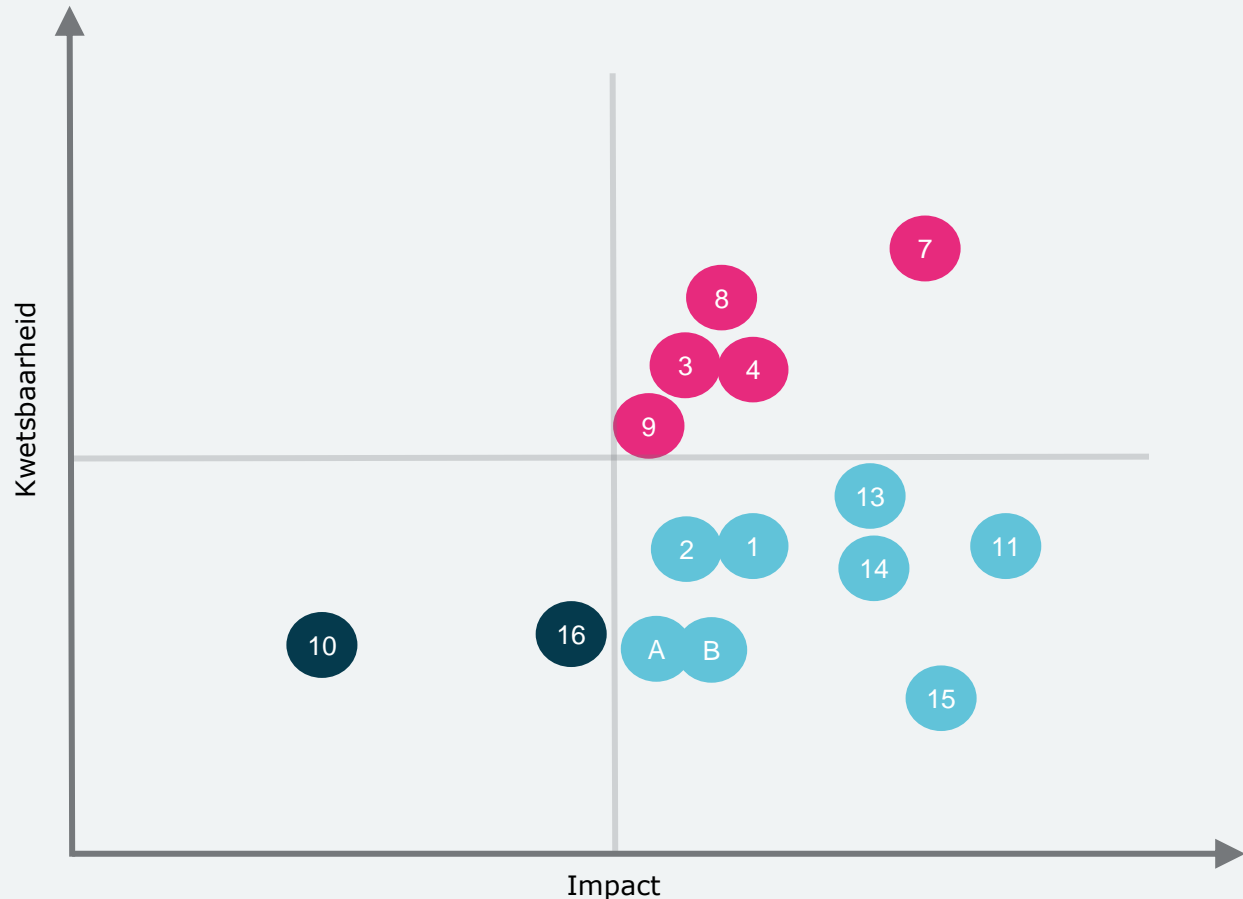
Bevinding opgelost / beheersing voldoende

Totaaloverzicht procesbeheersing

Hieronder vindt u een visualisatie van de geconstateerde bevindingen. Voor details verwijzen wij naar hoofdstuk detailbevindingen.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Management - samenvatting
- Belangrijke risico's
- Procesbeheersing
- Actualiteiten
- Bijlagen

 Significante bevinding met een **hoog risico** en potentieel een grote impact op de jaarrekening, compliance en/of operationele prestaties. Een bevinding waar het management direct actie op moet ondernemen.

 Bevinding met een **gemiddeld risico** en potentieel een gemiddelde impact op de jaarrekening, compliance en/of operationele prestaties. Een bevinding waarvoor stappen dienen te worden genomen door het management gebaseerd op een actieplan, inclusief einddata.

 Bevinding met een laag risico en potentieel een **lage impact** op de jaarrekening, compliance en/of operationele prestaties. Een bevinding waarvoor actie voor kan worden ondernomen door het management, maar waarvan het risico ook kan worden geaccepteerd.

Totaaloverzicht procesbeheersing

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Management - samenvatting
- Belangrijke risico's
- Procesbeheersing
- Actualiteiten
- Bijlagen

Nr.	Bevinding	Status 2023	Status 2022
1	Ondertekening subsidieverstrekking door niet gemandateerde medewerker		
2	Ondertekening arbeidsovereenkomst door niet gemandateerde medewerker		
3	XML bestanden		
4	Tussentijdse monitoring DVO's		
5	Uitkering leefgeld ontheemden Oekraïne		
6	Formele rechtmatigheidsfout bij verstrekte subsidie Eemland		
7	AVG lonen en salarissen		
8	Functiescheiding tussen aanmaken en autoriseren van memoriaalboekingen		
9	Dagboekvervuiling		

Totaaloverzicht procesbeheersing

Inleiding	
Inhoudsopgave	
Management - samenvatting	
Belangrijke risico's	
Procesbeheersing	
Actualiteiten	
Bijlagen	

Nr.	Bevinding	Status 2023	Status 2022
10	Ontbreken meerjarenbegroting en actualisatie liquiditeitsbegroting		
11	Ontbreken contractenregister		
12	Controle crediteurenstamgegevens		
13	Controle stamgegevens lonen en salarissen		
14	Ontbreken subsidieregister		
15	Anterieuere overeenkomsten niet volledig en/of tijdig in beeld		
16	Collegiale toetsing (senior)planeconomen		

Nr.	Bevinding in het kader van de IT audit
A	Hoge rechten bij medewerkers van de financiële administratie
B	Hoge rechten verdeeld in Windows AD over mensen uit de lijn

Actualiteiten & Vooruitblik

Per saldo persoonlijk

Actualiteiten & vooruitblik

Verslaggevingskader

In het BBV zijn ten opzichte van voorgaand jaar geen belangrijke wijzigingen aangebracht, ook heeft de commissie BBV op het moment van het schrijven van deze boardletter geen essentiële nieuwe standpunten of notities gepubliceerd. Uiteraard is met ingang van 2023 de rechtmatigheidsverantwoording van het college voor het eerst onderdeel van uw jaarrekening.

SISA-bijlage

De laatste jaren is er sprake van een toenemend aantal specifieke uitkeringen, waardoor uw SISA-bijlage flink is gegroeid. De indicatoren die in deze bijlage moeten worden opgenomen moeten voldoen aan de eisen die in de betreffende inhoudelijke wetgeving is opgenomen. Door deze toename aan regelingen neemt ook de verantwoordings- en controledruk toe.

Ten aanzien van de verantwoording van de besteding van de specifieke uitkeringen (SISA-Bijlage) is de Nota verwachtingen accountantscontrole niet alleen van belang voor de accountant, maar ook voor de opstellers van de jaarstukken. Het is van belang voor een soepel verantwoordingsproces dat u goed op de hoogte bent van de bestedingsvoorwaarden en de wijze waarop de indicatoren per regeling moeten worden onderbouwd.

Wij adviseren u om zo vroeg mogelijk te starten met het proces van verzamelen van indicatoren en de bijbehorende onderbouwing, om daarmee de druk in het jaarrekeningproces te spreiden. Wij maken graag nadere afspraken om ook de controle van dit onderdeel naar voren te halen.

WNT

De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2023 niet meer bedragen dan € 223.000 per jaar. Daarnaast dienen instellingen de salarissen openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Management - samenvatting
- Belangrijke risico's
- Procesbeheersing
- Actualiteiten**
- Bijlagen

Actualiteiten & vooruitblik

Kadernota rechtmatigheid 2023 in relatie tot fraude en continuïteit

De Kadernota gaat vooral in op de nieuwe rechtmatigheidsverantwoording. De commissie BBV geeft echter in deze nota ook het advies om geconstateerde fraude door eigen medewerkers toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering. Wij hopen met u, dat zulke situaties niet van toepassing zijn, maar we vinden niet dat u dan niet op dit onderwerp zou kunnen ingaan. Immers, steeds meer zien we, bijvoorbeeld bij controleplichtige ondernemingen, maar ook bij gemeenten, dat de accountant in zijn controleverklaring aandacht moet besteden aan de onderwerpen fraude en continuïteit.

In de jaarrekening 2022 heeft u al beperkt aandacht hiervoor gehad en met name aangekondigd dat u hierover gaat rapporteren in de jaarrekening 2023 na het afronden van o.a. uw interne frauderisico-analyse. Ten aanzien van fraude zou u in 2023 in kunnen gaan over hoe u omgaat met de inschatting en afdekking van frauderisico's en wat de eventuele bevindingen zijn. Ten aanzien van continuïteit is natuurlijk wettelijk gezien de formele continuïteit van uw gemeente gezekerd, maar het zou wel kunnen dat u plannen heeft om activiteiten of taken te beëindigen of af te stoten. Ook dat is een logisch onderwerp voor de paragraaf bedrijfsvoering.

Verder zien wij ruimte voor het onderwerp rondom integriteit en de beheersing hieromtrent.

De onlangs verschenen NBA handreiking 1137 bieden ook voor gemeenten aanknopingspunten om te rapporteren over mogelijke integriteitsmeldingen en de wijze waarop u deze beheerst en opgevolgd. Denk hierbij aan uw anti-corruptieprogramma in de vorm van de klokkenluidersregeling, de gedragscodes, de wijze waarop integriteitsmeldingen kunnen worden gedaan waardoor een veilig meldingsklimaat ontstaat als ook de aanwezigheid van onderzoeksprotocol. Verder kunt u transparant maken over hoe u nevenfuncties identificeert bij alle medewerkers en hoe de organisatie risico's adresseert rondom een mogelijke samenloop van nevenfuncties en inkoop- en/of subsidierelaties van uw gemeente.

Verslaggeving en controle

In de verslaggeving is de belangrijkste wijziging de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Ten aanzien van de door de accountant te hanteren materialiteit lijkt er binnenkort sprake van verandering. In de huidige tekst van het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden is een grens opgenomen van 1% van het totaal van de lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves) voor fouten en 3% voor onzekerheden. Het rijk en de beroepsorganisatie van accountants zijn met elkaar in gesprek om dit te veranderen in 2% van het lastentotaal, waarbij fouten en onzekerheden bij elkaar worden geteld.

Inleiding

Inhoudsopgave

Management -
samenvatting

Belangrijke risico's

Procesbeheersing

Actualiteiten

Bijlagen

Actualiteiten & vooruitblik

Inleiding

Inhoudsopgave

Management -
samenvatting

Belangrijke risico's

Procesbeheersing

Actualiteiten

Bijlagen

Maatschappelijke ontwikkelingen en trends in de financiering

De maatschappelijke realiteit is dat de maatschappij volop in beweging is. Er spelen grote maatschappelijke vraagstukken ten aanzien van onderwerpen als klimaat, duurzaamheid, oorlogen, migratie. De houdbaarheid en betaalbaarheid van systemen heeft op verschillende niveaus de aandacht. Het zorgstelsel, de pensioenen, de organisatie en financiering van de publieke sector, het zijn slechts enkele voorbeelden van vraagstukken die op de agenda staan.

Gemeenten hebben langs alle kanten te maken met de effecten van de maatschappelijke thema's en vraagstukken, en daar zitten veel factoren aan die voor gemeenten niet of nauwelijks rechtstreeks beïnvloedbaar zijn. De hoogte en de verdeling van het Gemeentefonds worden door het Rijk vastgesteld. Hoewel gemeenten de afgelopen jaren veelal positieve resultaten hadden op hun exploitatierekening, zijn naar de huidige stand van de gegevens de verwachtingen voor 2026 (Ravijnjaar) en verder, donker te noemen. Ook de gemeente Leusden zal dit ongetwijfeld gaan voelen en dient tijdig acties te ondernemen om mogelijke tekorten die dit veroorzaken te ondervangen.

Kortom, u staat met uw gemeente midden in de maatschappij en wordt geacht snel te (kunnen) reageren op trends en ontwikkelingen, maar u en uw gemeente hebben daarbij beperkte eigen beleidsruimte en zijn en blijven voor de financiering in belangrijke mate afhankelijk van de rijksoverheid. Die rijksoverheid heeft de afgelopen jaren gekozen voor steeds meer incidentele (tijdelijke) specifieke geldstromen in plaats van het financieren van nieuwe opdrachten/taken vanuit het gemeentefonds.

Dat maakt het maken van een meerjarenbegroting voor gemeenten lastiger, omdat niet altijd helder is, hoe lang bepaalde geldstromen zullen blijven. Ook het feit dat er in het najaar van 2023 verkiezingen zijn, en er daarna een nieuw kabinet moet worden gevormd, zorgt voor onzekerheden. Geluiden over eventuele noodzakelijke bezuinigingen en/of belastingverhogingen, maken het perspectief niet rooskleuriger.

Actualiteiten & vooruitblik

Inleiding

Inhoudsopgave

Management -
samenvatting

Belangrijke risico's

Procesbeheersing

Actualiteiten

Bijlagen

Klimaat(verandering) en duurzaamheid

De wereld heeft in 2023 diverse gebeurtenissen meegemaakt die we kunnen plaatsen binnen het thema klimaatverandering. Recordhoogten qua temperatuur enerzijds, en zomerstormen, extreme regenval en overstromingen, hagelstenen als tennisballen anderzijds. Deze excessen brengen directe schade toe aan mensen en aan bezittingen. Ook stemt dit tot nadenken over de maatregelen die nodig zijn om deze ontwikkelingen te keren, dan wel af te remmen. Daarin hebben overheden, bedrijven en burgers, allemaal een rol.

De gemeente Leusden heeft zelf aandacht voor klimaat en duurzaamheid, circulaire economie en energietransitie. Onder andere middels de website voor haar inwoners en bedrijven genaamd duurzaamLeusden.nl

Eind november 2022 heeft het Europees Parlement ingestemd met een EU-richtlijn die voorschrijft dat grote ondernemingen verplicht worden in hun bestuursverslag te rapporteren over hun impact op milieu-aspecten en HR- en sociale aspecten, oftewel mens en milieu.

Dat is de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Deze richtlijn geldt voor met ingang van 2025 voor grote ondernemingen en met ingang van 2026 voor beursgenoteerde mkb-ondernemingen. Als we de financiële kengetallen zoals balanstotaal en exploitatieomvang, of het aantal werknemers van gemeenten vergelijken met die van bedrijven die onder deze regeling vallen, dan kunnen wij ons indenken dat uw gemeente, mede gezien uw maatschappelijke verantwoordelijkheid, zich beraadt of en in hoeverre u ook aan de gedachten achter deze CSRD-richtlijn zou moeten willen voldoen.

Actualiteiten & vooruitblik

Inleiding

Inhoudsopgave

Management -
samenvatting

Belangrijke risico's

Procesbeheersing

Actualiteiten

Bijlagen

Nieuwe NIS2 richtlijn gaat veel impact hebben, start daarom op tijd!

Cyberaanvallen in de vorm van onder meer ransomware nemen steeds vaker toe en de impact en schade eveneens. Aanvallen worden niet alleen uitgevoerd op ondernemingen, maar ook overheidsinstellingen, zorginstellingen en andere publieke instellingen zijn steeds vaker het slachtoffer.

In het licht van deze sterke groei en dreiging van maatschappelijke ontwrichting is er vanuit de Europese Unie gewerkt aan de Network and Information Security (NIS2) directive. Deze richtlijn is gericht op een verbetering van de digitale en economische weerbaarheid. De richtlijn zal veel gevolgen en impact hebben op organisaties, aangezien de scope van ondernemingen en organisatie die onder deze richtlijn vallen vele male groter is dan de eerste NIS-richtlijn. Gemeenten zullen ook onder deze richtlijn vallen. Realiseert u zich dat sancties voor het niet naleven in lijn liggen met de vereisten vanuit de AVG/GDPR? Dit terwijl de organisatorische effecten en ook bijbehorende investeringen om compliant te zijn met deze nieuwe NIS2-richtlijn vele male groter zullen zijn dan de implementatie van de AVG/GDPR.

De organisaties welke onder de NIS2 richtlijn vallen komen onder toezicht te staan. De NIS2-richtlijn schrijft voor dat een onafhankelijk toezichthouder (buiten eventueel interbestuurlijk toezicht) naar de naleving van de verplichtingen uit de richtlijn kijkt. Zoals de zorg- en meldplicht. Momenteel wordt bekeken onder welke toezichthouder de sector Overheid komt te vallen (dit is nog niet bekend) en wat het toezicht inhoudt.

Verder verplicht de NIS2 richtlijn organisaties die onder de richtlijn vallen te voldoen aan de zorgplicht en meldplicht. De zorgplicht in deze is het meest wezenlijk. Het voldoen aan bestaande kaders voor informatiebeveiliging bij gemeenten, waaronder de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), vormt de basis om invulling te geven aan de zorgplicht die uit NIS2 volgt. Het volgen van de huidige verplichtingen is dus een belangrijk beginpunt. Voor gemeenten geldt dat de invulling van de NIS2-zorgplicht zoveel mogelijk langs de lijnen van bestaande kaders zal gebeuren. Organisaties die voorheen nog niet aan de bestaande kaders voor informatiebeveiliging voldeden, hebben hier vanuit NIS2 nu wel verplichting toe. De BIO wordt naar alle waarschijnlijkheid uitgebreid met o.a. meer aandacht voor cybersecurityrisico's.

Actualiteiten & vooruitblik

Inleiding

Inhoudsopgave

Management -
samenvatting

Belangrijke risico's

Procesbeheersing

Actualiteiten

Bijlagen

De meldplicht houdt in dat organisaties die onder de richtlijn vallen incidenten binnen 24 uur bij de toezichthouder moeten melden. Het gaat om incidenten die de verlening van de essentiële dienst sterk (kunnen) verstoren. Een cyberincident moet ook bij het Computer Security Incident Response Team (CSIRT) gemeld worden. Dit team kan vervolgens hulp- en bijstand leveren. Factoren die een incident meldingswaardig maken, zijn bijvoorbeeld het aantal personen dat door de verstoring is geraakt, de tijdsduur van een verstoring en de mogelijke financiële verliezen.

Cybersecurityrisico's dient u op efficiënte wijze te managen om te voorkomen dat deze uw organisatie hinderen in het behalen van de doelstellingen. Bij onze controle benaderen wij uw organisatie kritisch ten aanzien van de beheersing van cyberrisico's, doch in beperkte mate. Dit houdt onder andere in dat wij indien nodig geacht inlichtingen verkrijgen bij sleutelfunctionarissen zoals de CISO over mogelijke cyberincidenten.

Complementair aan de interne risicobeheersing bevelen wij u aan om diverse zogenoemde self-assessments uit te voeren, waaronder de self-assessments die de NOREA (beroepsorganisatie van IT-auditors) heeft opgesteld. Met een self-assessment brengt u snel in kaart wat de belangrijkste bedreigingen en kansen zijn ten aanzien van uw interne beheersing op cybersecurityrisico's.

Met bovenstaande set beschreven maatregelen adviseren wij de gemeente zich tijdig voor te bereiden op deze nieuwe richtlijn met het streven om in de toekomst NIS2-compliant te zijn.

Bijlagen

Per saldo persoonlijk

Bijlage 1: Onafhankelijkheid

Inleiding

Inhoudsopgave

Management -
samenvatting

Belangrijke risico's

Procesbeheersing

Actualiteiten

Bijlagen

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Leusden

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de “Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)” en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Eshuis ingebed.

Ons zijn geen relaties bekend tussen Eshuis Registeraccountants B.V. en haar zuster- en of dochterondernemingen en de gemeente, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.

Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Eshuis beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle partners en werknemers bij Eshuis.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze partners en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

Bijlage 2: Disclaimer en beperking in het gebruik

Volledigheidshalve merken wij op dat onze analyse en evaluatie is uitgevoerd in het kader van de door u verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing.

Hierdoor is onze analyse en evaluatie beperkter dan dat deze zou zijn geweest in het kader van een opdracht tot het geven van een oordeel omtrent de opzet, het bestaan, de effectiviteit en de efficiency van de interne beheersing als geheel en deze bestrijkt daarom niet noodzakelijkerwijze alle in de interne organisatie vervatte tekortkomingen. Wij attenderen u erop dat deze boardletter is opgesteld ten behoeve van het college van de gemeente en daarom niet zonder onze toestemming aan derden mag worden verstrekt..

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Management - samenvatting
- Belangrijke risico's
- Procesbeheersing
- Actualiteiten
- Bijlagen

